

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **Ing. N. P.**, zast. JUDr. Milanem Davidkem, advokátem, se sídlem Praha 4, Stallichova 11, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, odbor sociální péče a zdravotnictví, se sídlem Praha 1, Mariánské nám. 2, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Cad 104/2005 – 7,

t a k t o :

- I.** Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Cad 104/2005 – 7, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II.** Zástupci stěžovatele JUDr. Milanu Davidkovi, advokátu, se sídlem Praha 4, Stallichova 11, **se určuje** odměna ve výši 1125 Kč a bude mu vyplacena do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím úřadu Městské části Praha 11 ze dne 27. 7. 2005, č. j. OSVZ/201/05/ŠM, bylo rozhodnuto tak, že se žalobci nepřiznává jednorázová dávka sociální péče na měsíc květen 2005. V odůvodnění rozhodnutí je uvedeno, že stěžovatel nedoložil požadované doklady a neoznámil termín sociálního šetření. Správní orgán I. stupně proto rozhodl s poukazem na § 7 zákona č. 482/1991 Sb. tak, že jednorázovou dávku sociální péče za měsíc květen žalobci nepřiznává. Rozhodnutím žalovaného Hl. m. Prahy – Magistrátu hl. m. Prahy ze dne 26. 10. 2005, č. j. SOC 227201/2005, bylo odvolání žalobce podané proti výše označenému rozhodnutí zamítnuto a napadené rozhodnutí bylo potvrzeno.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu a žádal, aby obě napadená rozhodnutí byla zrušena a byla vrácena k dalšímu řízení. Jako důkaz navrhoval výslech účastníků. Současně požádal o ustanovení zástupce.

Podáním ze dne 28. 11. 2005 požádal žalobce o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce. Uvedl, že na Úřadu práce pro Prahu 4 je již delší dobu přihlášen do evidence uchazečů o zaměstnání bez nároku na hmotné zabezpečení. Poukazoval na to, že manželka odmítá plnit povinnosti plynoucí z § 91 zákona o rodině. Pro zajištění prostředků na obživu a prostředků na hrazení nájemného za byt je nucen se zadlužovat. Vzhledem k osobním výdělkovým a majetkovým poměrům nemůže hradit náklady právního zastoupení a proto žádá o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů k ochraně jeho zájmů v této věci. V žádosti poukázal také na to, že JUDr. Milan Davídek projevil souhlas ho zastupovat za předpokladu, že bude soudem ustanoven.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Cad 104/2005 – 7, rozhodl tak, že I. přiznal žalobci osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu a II. neustanovil žalobci v této věci zástupce. V odůvodnění usnesení soud uvedl, že při posouzení osobních a majetkových poměrů žalobce vycházel z potvrzení podaného žalobcem ve věci vedené u tamního soudu pod sp. zn. 4 Cad 3/2005, z něhož zjistil, že žalobce není v pracovním poměru, ani nepodniká a nemá žádné příjmy. Je poživitelem příspěvku na bydlení ve výši 728 Kč, v osobním majetku má podíl na rodinném domku v Chorvatsku. Je ženatý, s manželkou R. P. je v rozvodovém řízení a nežije s ní ve společné domácnosti, takže neví, jaký je její příjem. Soud dospěl k závěru, že žalobce doložil nedostatek finančních prostředků a proto ve smyslu § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), rozhodl o jeho osvobození od soudních poplatků. Soud dále konstatoval, že o osvobození od soudních poplatků rozhodl i přesto, že toto řízení je osvobozeno od soudních poplatků podle ust. § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, jelikož osvobozující výrok může ovlivnit i další povinnosti žalobce (např. aplikace ust. § 60 odst. 4 s. ř. s. je podmíněna individuálním osvobozením od soudních poplatků, nikoliv osvobozením věcným.). Soud tedy konstatoval, že žalobce splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, a proto se zabýval posouzením otázky, zda je třeba k ochraně jeho práv mu ustanovit zástupce. Dospěl k závěru, že žalobce je schopen v tomto řízení účinně hájit svá práva sám a není třeba mu ustanovovat zástupce vzhledem k předmětu řízení i ke schopnostem uplatňovat a hájit svá práva. Mimo to v tomto řízení není povinné zastoupení advokátem.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále též jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost a žádal opětovně o osvobození od soudních poplatků a dále o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti JUDr. Milana Davídka, který je ochoten ho zastupovat za předpokladu, že bude soudem ustanoven.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 19. 4. 2006, č. j. 4 Cad 104/2005 – 21, ustanovil žalobci pro řízení o kasační stížnosti zástupce JUDr. Milana Davídka, advokáta, se sídlem Praha 4, Stallichova 11.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že uplatňuje důvody uvedené v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Nesouhlasil s napadeným usnesením a poukazoval na to, že se návrhem domáhal ustanovení zástupce pro řízení o žalobě před Městským soudem v Praze, neboť je osobou zcela bez prostředků, což konečně vyplývá i z charakteru a obsahu žaloby samotné a dále zejména proto, že je osobou, která nemá právnické vzdělání a chce se zúčastnit osobně ústního jednání ve věci samé a chce být proto u soudního jednání zastoupen zástupcem s právnickým vzděláním. Zastoupení stěžovatele v řízení o žalobě před Městským soudem v Praze sice povinné není, ale stěžovatel se necítí být na tolik právnicky zdatným a obratným, a konečně způsobilým, aby mohl v řízení vystupovat sám.

Žádal proto, aby mu k ochraně jeho práv byl ustanoven zástupce, neboť nebude souhlasit s tím, aby městský soud vydal rozhodnutí bez nařízení jednání, takže v tomto případě jde i o subjektivní stanovisko stěžovatele, že potřebuje k ochraně svých práv zástupce, k čemuž v napadeném rozhodnutí nebylo vůbec přihlédnuto. V jiné věci, a to ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 2 Cad 83/2005, kde se jedná o věc skutkově stejnou, avšak žaloba směřuje proti jinému rozhodnutí správních orgánů, bylo stěžovateli vyhověno a zástupce mu byl ustanoven. Stěžovatel dále poukázal na to, že nemá prostředky, aby zmocnil zástupce plnou mocí, jde o osobu bez zaměstnání a bez prostředků, navíc o osobu bez českého státního občanství. Z těchto důvodů stěžovatel navrhoval, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že podle jeho názoru nesplňuje žalobce druhou ze dvou podmínek, neboť je schopen v předmětném řízení hájit svá práva sám. Jím podaná žaloba splňuje všechny zákonné požadavky a je z ní zřejmé, čeho se žalobce domáhá. Žalovaný navrhoval, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci zde uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Stěžovatel v podané kasační stížnosti se dovolává nezákonnosti napadeného usnesení Městského soudu v Praze podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když má za to, že Městský soud v Praze nesprávně posoudil právní otázku týkající se jeho žádosti o ustanovení advokáta.

Podle ust. § 35 odst. 7 (nyní 8) s. ř. s. může předseda senátu navrhopateli (žalobci), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z citace uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, jak ostatně uvedl v odůvodnění svého usnesení již Městský soud v Praze, že účastníku lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a za 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. V projednávané věci se Městský soud v Praze před vydáním napadeného usnesení zabýval oběma podmínkami, přičemž shledal, že stěžovatel splňuje první podmínku, totiž že jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, avšak neshledal, že by stěžovatel splňoval současně i druhou zákonnou podmínku, tj., že by ustanovení zástupce bylo potřebné pro ochranu jeho práv.

Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením věci Městským soudem v Praze neztotožňuje. Lze souhlasit s tím, že v řízení, kde není zastoupení advokátem povinné (kam patří i řízení před Městským soudem v Praze), bude advokát ustanoven účastníku k ochraně jeho zájmů tehdy, jde-li o věc po stránce skutkové nebo právně složitou a potřeba ochrany práv a zájmů účastníka v soudním řízení vyjde najevo, např. z jeho nekvalifikovaných podání, jimiž se obrací na soud.

V posuzované věci požádal stěžovatel o ustanovení zástupce pro řízení přímo v žalobě a vzhledem k tomu, že nejvyšší nároky po stránce odborné klade na účastníka řízení formulování samotného návrhu (žaloby), je právě obsahová a formální úroveň sepsané žaloby jedním z kritérií pro závěr soudu o potřebě ochrany práv účastníka. Nejvyšší správní soud však v posuzované věci nesouhlasí s posouzením a hodnocením Městského soudu v Praze, který dospěl k závěru, že žalobce je schopen v tomto řízení účinně hájit svá práva sám a není třeba ustanovovat mu zástupce vzhledem k předmětu řízení i ke schopnostem žalobce

uplatňovat a hájit svá práva, aniž by se blíže úrovni žaloby zabýval. V tomto směru Nejvyšší správní soud poukazuje na rozsudek rozšířeného senátu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 – 58, podle něhož I.) Líčení skutkových okolností v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých obvyklých nezákonností, k nimž při vyřizování věci určitého druhu může docházet, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. II.) Žalobce je též povinen vyličit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí, či přímo rozhodnutím samotným, rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnost. III.) Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spise zachycené a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje za základ jím tvrzené nezákonnosti (rozsudek byl publikován ve sbírce NSS pod č. 835/2006).

Z obsahu žaloby v této věci podané spíše plyne, že jde o výčet skutkových okolností a popis nepříznivé finanční a sociální situace stěžovatele, avšak nelze z ní dovodit právní důvody, z nichž by bylo patrné, proč žalobce považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Vzhledem k tomu, že žalobní body musí obsahovat podle uvedeného ustanovení právní důvody, z nichž musí být patrné, proč žalobce považuje napadené rozhodnutí správního orgánu za nezákonné a jsou tedy nezbytnou náležitostí žaloby, a v posuzované věci nejsou v žalobě zřetelně formulovány, pak nelze dospět k závěru, že žalobce je schopen v tomto řízení účinně hájit svá práva sám a není mu třeba ustanovovat zástupce vzhledem k předmětu řízení.

Dospěl-li tedy soud v napadeném usnesení k závěru, že žalobce je schopen v řízení se účinně hájit sám, pak nutno konstatovat, že jeho hodnocení není správné. Navíc je nutno přihlédnout i k tomu, že stěžovatel se sám nepovažuje za právníky natolik zdatného a obratného, aby mohl v řízení vystupovat sám. Je osobou bez zaměstnání a bez prostředků a navíc jde o osobu, která nemá české státní občanství. Za této situace dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto nezbylo, než napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení bude soud vycházet z toho, že podmínka ochrany práv stěžovatele je rovněž splněna, a to přesto, že v žalobním řízení není zastoupení advokátem povinné. Pokud soud ustanoví stěžovateli zástupce, je třeba, aby ho vyzval k doplnění žaloby ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s.

V dalším řízení je Městský soud v Praze vázán právním názorem vysloveným v tomto zrušujícím rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Vzhledem k tomu, že stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven usnesením Městského soudu v Praze ze dne 19. 4. 2006, č. j. 4 Cad 104/2005 – 21, zástupce JUDr. Milan Davídek, advokát, bylo rozhodnuto o jeho odměně tak, že byla stanovena v celkové výši 1125 Kč. Odměna byla stanovena za dva úkony právní služby v rozdílné sazbě; za převzetí a přípravu zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) + § 9 odst. 2 vyhl. č. 177/1996 Sb., v jejím znění před 1. 9. 2006, ve výši 250 Kč a náhrada hotových

výdajů ve výši 75 Kč, celkem tedy 325 Kč. Za další úkon, a to doplnění kasační stížnosti ze dne 9. 10. 2006, byla stanovena částka podle téže vyhlášky v jejím znění k 1. 9. 2006 (vyhl. č. 276/2006 Sb.), a to ve výši 500 Kč (§ 7 č. 2, § 9 odst. 2 vyhl. č. 177/1996 Sb., v jejím znění po 31. 8. 2006) a náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., ve znění k 1. 9. 2006), celkem tedy 1125 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. prosince 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu